

Kantoni Appenzell Ausserrhoden

[Portret i shkurtër](#)

[Sistemi politik](#)

[Religjioni](#)

[Koha e lirë](#)

Portret i shkurtër

Appenzell Ausserrhoden është një nga 26 kantonet (shtetet federale) të Zvicrës. Në bazë të numrit të popullsisë, është një nga kantonet më të vogla. Tipik për Appenzell Ausserrhoden janë traditat e jetuara dhe pasuria natyrore rajonale.

Numra dhe fakte

Kantoni Appenzell Ausserrhoden ka më shumë se 56,000 banorë, nga të cilët rreth 18% janë shtetas të huaj. Kantoni, me një sipërfaqe prej 243 km², përfshin 3 distrikte dhe 20 komuna. Komuna kryesore është Herisau. Gjuha zyrtare është gjermanishtja.

Të jetosh këtu është një privilegj. Fshatra të bukur, të vendosur në kodrat e buta para-alpine, ofrojnë mundësi të jashtëzakonshme për të qenë larg zhurmës dhe afër qendrave.

Në Appenzell Ausserrhoden kemi:

- një ekonomi të qëndrueshme dhe një shkallë të ulët papunësie
- një peizazh i mrekullueshëm dhe oferta tërheqëse turizmi
- tradita të gjalla
- tatime të qëndrueshme dhe të ulëta
- kosto të ulëta për qira dhe ndërtim
- një rrjet të mirë transporti
- një sistem shëndetësor dhe arsimor të mirëorganizuar

Popullsia, ekonomia dhe politika karakterizohen nga bashkëpunimi konstruktiv dhe dialogu i hapur. Kjo është thelbësore për të krijuar një të ardhme të qëndrueshme për stilin e jetesës në Appenzell Ausserrhoden. Për një bashkëjetesë të mirë, të gjithë janë të nevojshëm!

Historia

Appenzell Ausserrhoden u krijua në vitin 1597 përmes ndarjes së territorit të Appenzell-it në një pjesë reformiste (Ausserrhoden) dhe një pjesë katolike (Innerrhoden). Në vitin 1513, Appenzell u bë pjesë e Konfederatës Zvicerane. Prodhimi i tekstileve ndikoi zhvillimin ekonomik duke filluar nga shekulli i 16-të.

Momente të rëndësishme përfshijnë kushtetutën e parë kantonale në vitin 1834 dhe ndërtimin e hekurudhave midis viteve 1875 dhe 1913. Në shekullin e 20-të, kantoni përjetoi përparime të rëndësishme politike: në vitin 1934, një anëtar i parë i qeverisë federale u zgjodh nga Ausserrhoden, në vitin 1972 gratë fituan të drejtën për të votuar në nivel komunal dhe në vitin 1989 në nivel kantonale.

Zakonet dhe traditat

Sikur koha të kishte ndaluar!

Në asnjë vend tjetër në Zvicër, traditat dhe zakonet nuk përjetohen aq intensivisht sa në vendin e Appenzell-it. Nga mesi i majit, Sennen (barinjtë) ngjiten në alpe me veshjet e tyre tradicionale dhe kafshët. Me Kranzrock (fundin e veçantë), të stolisur me bizhuteri kamee dhe me Mailändertuch (shalli me ngjyra), ata marrin pjesë në « Stobete », një festë e gëzuar me muzikë me tela. Në vjeshtë, në panairot e bagëtive, zgjidhet lopa më e bukur. Traditat tona na shoqërojnë gjatë gjithë vitit.

Më shumë informacione (link, adresa, broshura, fletushka)

www.hallo-ar.ch/sq/kantoni-appenzell-ausserrhoden/portret-i-shkurter

Sistemi politik

Fuqia politike në Zvicër është e ndarë në tri rrafshe: federatë, kantone (shtete anëtare) dhe komuna. Zviceranet dhe zviceranët përmes votimeve mund të vendosin për ndryshime politike.

Konfederata Zvicëране

Shteti federativ zviceran ekziston që nga viti 1848. Kryeqyteti është Berni. Zvicra nuk formon unitet as etnik, as gjuhësor dhe as fetar. Meqenëse janë bashkuar vullnetarisht kultura të ndryshme, flitet për një komb vullnetar (Willensnation). Zvicra në politikën nderkombëtare është shtet neutral.

Federlizmi

Kantonet dhe komunat në Zvicër kanë autonomi të madhe, flitet për federalizëm. 26 kantonet dhe mbi 2000 komunat kanë struktura shtetërore plotësisht të zhvilluara. Kantoni Appenzell Ausserrhoden e ka kushtetutën dhe qeverinë, parlamentin dhe gjykatat e veta. Kantonet ose komunat janë përgjegjëse për një numër të madh detyrash shtetërore. Për këtë arsye, për shembull, sistemi shkollor rregullohet ndryshe nga kantoni në kanton. Ndërkaq ligjet federale zbatohen në gjithë Zvicrën, kantonet i kanë ligjet e tyre që zbatohen vetëm brenda kantonit. Për të përballuar detyrat, kantonet dhe komunat, si edhe federata, mbledhin tatime.

Ndarja e pushteteve

Për ta parandaluar koncentrimin e pushtetit, fuqia shtetëror në Zvicër dhe në kantone është ndarë në tri pushtete të pavarura: legjislativi (pushteti ligjdhënës), ekzekutivi (pushteti ligjzbatues) dhe gjyqësori (pushteti gjyqësor).

Edhe komunat e kanë legjislativin e tyre (Kuvendin Komunal ose Parlamentin) (Gemeindeversammlung, Parlament) dhe ekzekutivin (Këshillin e Qytetit apo Këshillin Bashkiak) (Stadtrat, Gemeinderat).

Në nivelin federal, legjislativi ka dy dhoma: Këshillin Kombëtar dhe Këshillin Shtetëror (National- und Ständerat). Qeveria kombëtare (7 anëtarë) quhet Bundesrat. Ekzistojnë gjithashtu gjykata të ndryshme në nivel kombëtar. Për shembull, vendimet e gjykatave kantonale mund të apelojnë në Gjykatën Supreme Federative si autoritet suprem.

Të drejtat demokratike

Zviceranet dhe zviceranët kanë të drejtë të zgjedhin dhe të zgjedhen. Ata zgjedhin organet politike në nivel komunal, kantonal dhe federal dhe gjithashtu mund të kandidojnë vetë në zgjedhje. Përveç kësaj, qytetarët mund të mbajnë referendume për çështje politike në nivel komunal, kantonal dhe federal (demokracia e drejtpërdrejtë). Me nisma popullore, qytetarët mund të vënë në votim edhe shqetësimet e tyre. Të huajt që jetojnë në kantonin Appenzell Ausserrhoden nuk kanë të drejtë të zgjedhin apo të zgjedhen. Ata mund t'i adresojnë shqetësimet e tyre politike me peticione drejtuar autoriteteve.

Megjithatë, në Appenzell Ausserrhoden ka të drejtë vote dhe të drejta zgjedhore në nivelin komunal (komunë) për të huajt, nëse ata kanë jetuar në Zvicër për 10 vjet dhe 5 vjet në kanton. Kjo vlen për komunat Trogen, Speicher, Wald dhe Rehetobel.

Të drejtat themelore

Parimet më të larta të të drejtave në Zvicër janë të përcaktuara në Kushtetutën Federale (Bundesverfassung). Në një pjesë të rëndësishme të Kushtetutës Federale janë të drejtat themelore, të cilat bazohen në Konventën Evropiane për të Drejtat e Njeriut (EMRK). Ato mbrojnë ekzistencën njerëzore (p.sh. të drejtën për jetë, të drejtën për ndihmë në raste urgjente) dhe mbrojnë individët nga dhuna shtetërore ose grupet kundër shumicës. Ato garantojnë se askush nuk do të diskriminohet për shkak të origjinës, racës, religjionit, gjinisë ose orientimit seksual. Viktimat e diskriminimit racor marrin mbështetje dhe këshilla falas në kantonin Appenzell Ausserrhoden. Liria e fesë, e mendimit dhe e shtypit mbisundon në Zvicër.

Kush është i prekur nga diskriminimi mund të kontaktojë me "HEKS Shërbimi i Këshillimit kundër Racizmit dhe Diskriminimit" (HEKS Beratungsstelle gegen Rassismus und Diskriminierung).

Për çdo pyetje në lidhje me ligjin e punës dhe ligjin për barazinë, gratë dhe burrat mund të marrin këshilla falas në Pikat e informacionit për Punë.

Më shumë informacione (link, adresa, broshura, fletushka)

www.hallo-ar.ch/sq/kantoni-appenzell-ausserrhoden/sistemi-politik

Religjioni

Zvicra tradicionalisht është vend i krishter. Sot në Zvicër jetojnë edhe shumë pjesëtarë të bashkësive tjera fetare. Liria fetare është e garantuar dhe shkollat shtetërore fetarisht janë neutrale.

Religjioni dhe shteti

Zvicrën tradicionalisht e karakterizon feja krishtere. Rregullimi i marrëdhënieve mes fesë dhe shtetit është përgjegjësi e kantoneve. Në shumicën e kantoneve gjermano-zvicërane, si edhe në kantonin e Appenzell Ausserrhoden, bashkësitë fetare të krishtera njihen si institucione publike-juridike (Kisha të shtetit, Landeskirchen). Kjo do të thotë se shteti atyre iu transferon disa të drejta. Konkretisht, ato munden, p.sh. prej pjesëtarëve të tyre të marrin tatim. Në kantonin Appenzell Ausserrhoden Kisha Romake-Katolike, Kisha e Reformuar dhe Kisha Kristiane- Katolike janë kisha të shtetit.

Feja në Appenzell Ausserrhoden

Përveç komuniteteve fetare të njohura me të drejtën publike (kishat kombëtare), kantoni Appenzell Ausserrhoden ka shumë komunitete të tjera fetare me besime të ndryshme. Kantoni Appenzell Ausserrhoden është i formuar nga tradita protestante-reformuese.

Liria fetare

Kushtetuta zvicerane garanton lirinë fetare. Secili ka të drejtë ta ketë besimin e tij fetar, ta shprehë dhe përhapë atë besim. Askush nuk mund të jetë i detyruar t'i bashkohet një bashkësie fetare ose të marrë pjesë në veprimtari fetare. Njerëzit lejohen të mblidhen dhe të angazhohen në ritet dhe festimet fetare. Askush nuk guxon të jetë i diskriminuar për shkak të religjionit ose besimit të tij.

Religjioni dhe shkolla

Shkollimi i obligativ fetarisht është neutral. Megjithatë, kjo nuk do të thotë se temat fetare nuk kanë vend në mësim. Bëhet dallimi midis dy llojeve të mësimit fetar: Mësimi konfesional religjioz i kishave vendore dhe mësimi fetar shkollor "Etika dhe religjionet". Në këtë fushë trajtohen tema dhe çështje fetare e etike që prekin të gjithë njerëzit. Në shkollën fillore dhe në vitin e parë të ciklit të lartë shkollor është lëndë e detyrueshme. Pjesëmarrja në mësimin konfesional fetar në kishat vendore është vullnetar. Bashkësitë tjera fetare ndonjëherë ofrojnë mundësi mësimdhënjeje jashtë shkollës për fëmijët e besimeve të tjera.

Më shumë informacione (link, adresa, broshura, fletushka)

www.hallo-ar.ch/sq/kantoni-appenzell-ausserrhoden/religjioni

Koha e lirë

Në kantonin Appenzell Ausserrhoden ka mundësi të shumta atraktive për ta kaluar kohën e lirë. Një domethënie të madhe kanë shoqatat. Këto ofrojnë mundësi për të njohur njerëz tjerë.

Shoqatat

Shumë banorë të kantonit Appenzell Ausserrhoden janë anëtarë të një shoqate (Verein). Ka shoqata për interesa nga më të ndryshmet. Shoqata sportive, kulturore dhe të tjera. Ka edhe në komuna më të vogla. Ato ofrojnë mundësi ideale për të hyrë në kontakt me njerëz të tjerë. Shumica e shoqatave janë të hapura për të gjithë. Informatat për shoqata mund të gjenden në faqen e internetit të komunës.

Ofertat për të rinjtë

Për të rinjtë në kantonin ka shumë oferta specifike për kalimin e kohës së lirë dhe njohje me bashkëmoshatarë tjerë. Në shumë komuna ka vendtakime dhe oferta të ndryshme për kohën e lirë. Ka përkujdesje për të rinjtë, ata mund t'i sjellin idetë e tyre dhe t'i zbatojnë projektet e tyre (Jugendarbeit). Ofertat zakonisht janë falas. Shoqatat rinore ofrojnë mundësi për të bërë aktivitete së bashku me bashkëmoshatarët e tyre dhe për t'u marrë me sport në natyrë. Bartës të ofertave janë shoqatat, komunat ose kishat e shtetit. Ofertat janë të hapura për të gjithë të rinjtë. Komuna ku banon jep informata të mëtejshme.

Ekskursionet dhe kultura

Appenzell Ausserrhoden ofron shumë mundësi ekskursionesh dhe një ofertë të pasur kulturore. Ka shumë shtigje të bukura për shëtitje dhe çiklizëm. Shumë muze ofrojnë ekspozita mbi tema të ndryshme. Turizmi nga toka e Appenzellit ofron informacione mbi mundësitë e ekskursioneve dhe ngjarjet. Informacione mbi ngjarjet kulturore aktuale mund të gjenden edhe në gazetatat lokale.

Puna vullnetare

Puna vullnetare është një kontribut shoqëror për njerëzit dhe mjedisin, i cili nuk shpërblehet. Shumë detyra në Zvicër tradicionalisht kryhen nga vullnetarët. Një pjesë e madhe e kësaj pune bëhet në shoqata. Mund të angazhoheni në shoqata për kulturën, sportin, çështjet sociale, edukimin, mbrojtjen e kafshëve dhe mjedisit, shëndetin dhe fusha të tjera. Zyrat e specializuara si Benevol ofrojnë informacion mbi punën vullnetare dhe mundësitë e angazhimit.

Më shumë informacione (link, adresa, broshura, fletushka)

www.hallo-ar.ch/sq/kantoni-appenzell-ausserrhoden/koha-e-lire